

Sygnatura akt II C 782/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca Sędzia SR A. S.

Protokolant sekr. sąd. M. O.

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G.

przeciwko M. K.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 20.144,64 zł (dwadzieścia tysięcy sto czterdzieści cztery złote sześćdziesiąt cztery grosze) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym:

- od kwoty 20.316,74 zł (dwadzieścia tysięcy trzysta szesnaście złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 9 grudnia 2014 roku do dnia 23 grudnia 2014 roku,

- od kwoty 20.296,74 zł (dwadzieścia tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 24 grudnia 2014 roku do dnia 21 stycznia 2015 roku,

- od kwoty 20.276,74 zł (dwadzieścia tysięcy dwieście siedemdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 22 stycznia 2015 roku do dnia 25 lutego 2015 roku,

- od kwoty 20.256,74 zł (dwadzieścia tysięcy dwieście pięćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 26 lutego 2015 roku do dnia 18 marca 2015 roku,

- od kwoty 20.236,74 zł (dwadzieścia tysięcy dwieście trzydzieści sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 19 marca 2015 roku do dnia 23 kwietnia 2015 roku,

- od kwoty 20.216,74 zł (dwadzieścia tysięcy dwieście szesnaście złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 24 kwietnia 2015 roku do dnia 14 maja 2015 roku,

- od kwoty 20.196,74 zł (dwadzieścia tysięcy sto dziewięćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 15 maja 2015 roku do dnia 24 czerwca 2015 roku,

- od kwoty 20.176,74 zł (dwadzieścia tysięcy sto siedemdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 25 czerwca 2015 roku do dnia 24 lipca 2015 roku,

- od kwoty 20.156,74 zł (dwadzieścia tysięcy sto pięćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 25 lipca 2015 roku do dnia 31 sierpnia 2015 roku,

- od kwoty 20.136,74 zł (dwadzieścia tysięcy sto trzydzieści sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 1 września 2015 roku do dnia 17 września 2015 roku,

- od kwoty 20.116,74 zł (dwadzieścia tysięcy sto szesnaście złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 18 września 2015 roku do dnia 19 października 2015 roku,

- od kwoty 20.096,74 zł (dwadzieścia tysięcy dziewięćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 20 października 2015 roku do dnia 24 listopada 2015 roku,

- od kwoty 20.076,74 zł (dwadzieścia tysięcy siedemdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 25 listopada 2015 roku do dnia zapłaty,

2. umarza postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 140 zł (sto czterdzieści złotych);

3. oddala powództwo w pozostałej części;

4. nie obciąża pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 782/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 9 grudnia 2014 roku w elektronicznym postępowaniu upominawczym, powód B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata wniósł o zasądzenie od pozwanej M. K. kwoty 20 384,64 złotych wraz z odsetkami umownymi od kwoty 20 316,74 złotych w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kosztów sądowych w wysokości 255 złotych oraz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2 400 złotych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 29 listopada 2013 roku powód nabył od (...) Bank (...) S.A. prawo do wierzytelności wobec pozwanej z tytułu niespłaconego kredytu gotówkowego. Pozwana do dnia wytoczenia powództwa nie uregulowała swojego zadłużenia.

(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2-4)

W dniu 15 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1792048/14 wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

(nakaz zapłaty k. 4 v)

W dniu 22 grudnia 2014 roku pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty wskazując, że z uwagi na swoją trudną sytuację finansową zadłużenie spłaca w ratach po 80 złotych miesięcznie.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k. 6)

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Widzewa w Łodzi.

(postanowienie z dnia 03.02.2015r. – k. 10 v)

W piśmie z dnia 4 maja 2015 roku pełnomocnik powoda oświadczył, że wobec dokonania przez pozwaną na rzecz powoda dobrowolnych wpłat w łącznej kwocie 100 złotych po dniu złożenia pozwu, ogranicza żądanie pozwu, wnosząc o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kwoty 20 284,64 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od kwot:

- 20 316,74 zł za okres od dnia 09.12.2014 r. do dnia 23.12.2014 r.,

- 20.296,74 zł za okres od dnia 24.12.2014 r. do dnia 21.01.2015 r.,
- 20 276,74 zł za okres od dnia 22.01.2015 r. do dnia 25.02.2015 r.,
- 20 256,74 zł za okres do dnia 26.02.2015 r. do dnia 18.03.2015 r.,
- 20 236,74 zł za okres od dnia 19.03.2015r. do dnia 23.04.2015 r.,
- 20 216,74 zł za okres od dnia 24.04.2015r. do dnia zapłaty.

Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych, na które składają się koszty sądowe, kwota 2400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz kwota 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

(pismo pełnomocnika powoda – k. 14-17v, pełnomocnictwo k. 18, wyciąg z rejestru k. 19)

W piśmie z dnia 24 lipca 2015 roku pozwana oświadczyła, że wpłaca na rzecz powoda po 20 złotych miesięcznie, gdyż nie stać jej na wpłaty w większej kwocie. Wyjaśniła, że utrzymuje się jedynie z renty inwalidzkiej męża w kwocie 753 zł.

(pismo pozwanej k.80)

W piśmie z dnia 19 października 2015 roku pełnomocnik powoda oświadczył, że w związku z dokonaniem przez pozwaną wpłaty na poczet zadłużenia w łącznej kwocie 100 złotych, ponownie ogranicza powództwo o kwotę 100,00 złotych i wnosi o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 20 184,64 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku, od kwot:

- 20 316,74 zł za okres od dnia 9.12.2014 r. do dnia 23.12.2014r.,
- 20 296,74 zł za okres od dnia 24.12.2014 r. do dnia 21.01.2015 r.,
- 20 276,74 zł za okres od dnia 22.01.2015 r. do dnia 25.02.2015 r.,
- 20 256,74 zł za okres od dnia 26.02.2015 r. do dnia 18.03.2015 r.,
- 20 236,74 zł za okres od dnia 19.03.2015 r. do dnia 23.04.2015 r.,
- 20 216,74 zł za okres od dnia 24.04.2015 r. do dnia 14.05.2015 r.,
- 20 196,74 zł za okres od dnia 15.05.2015 r. do dnia 24.06.2015 r.,
- 20 176,74 zł za okres od dnia 25.06.2015 r. do dnia 24.07.2015 r.,
- 20 156,74 zł za okres od dnia 25.07.2015 r. do dnia 31.08.2015 r.,
- 20 136,74 zł za okres od dnia 1.09.2015 r. do dnia 17.09.2015 r.,
- 20 116,74 zł za okres od dnia 18.09.2015 r. do dnia zapłaty.

(pismo pełnomocnika powoda k. 91-92)

W piśmie z dnia 11 grudnia 2015 roku pełnomocnik powoda oświadczył, że wobec kolejnych wpłat pozwanej w łącznej kwocie 40 zł ponownie ogranicza powództwo do kwoty 20 144,64 zł, wnosząc o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda oznaczonej kwoty wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku, od kwot:

- 20 316,74 zł za okres od dnia 9.12.2014 r. do dnia 23.12.2014r.,
- 20 296,74 zł za okres od dnia 24.12.2014 r. do dnia 21.01.2015 r.,
- 20 276,74 zł za okres od dnia 22.01.2015 r. do dnia 25.02.2015 r.,
- 20 256,74 zł za okres od dnia 26.02.2015 r. do dnia 18.03.2015 r.,
- 20 236,74 zł za okres od dnia 19.03.2015 r. do dnia 23.04.2015 r.,
- 20 216,74 zł za okres od dnia 24.04.2015 r. do dnia 14.05.2015 r.,
- 20 196,74 zł za okres od dnia 15.05.2015 r. do dnia 24.06.2015 r.,
- 20 176,74 zł za okres od dnia 25.06.2015 r. do dnia 24.07.2015 r.,
- 20 156,74 zł za okres od dnia 25.07.2015 r. do dnia 31.08.2015 r.,
- 20 136,74 zł za okres od dnia 1.09.2015 r. do dnia 17.09.2015 r.,
- 20 116,74 zł za okres od dnia 18.09.2015 r. do dnia 19.10.2015 r.,
- 20 096,74 zł za okres od dnia 20.10.2015 r. do dnia 24.11.2015 r.,
- 20 076,74 zł za okres od dnia 25.11.2015 r. do dnia zapłaty.

Nadto oświadczył, że cofa pozew i zrzeka się roszczenia co do kwoty 140 zł, tj. co do łącznej kwoty dokonanych przez pozwaną wpłat zakresie należności głównej.

(pismo pełnomocnika powoda k. 95-95v)

Na rozprawie w dniu 4 lutego 2016 roku pozwana oświadczyła, iż nie kwestionuje żądania pozwu. Wniosła o rozłożenie oznaczonej w pozwie kwoty należności na raty w wysokości po 20 złotych miesięcznie, a także o nieobciążanie jej kosztami procesu.

(protokół rozprawy k. 102-103)

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron pozostały niezmienione.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 września 2009 roku (...) Bank SA z siedzibą we W. zawarł z pozwaną M. K. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) w kwocie 16 578,95 złotych na okres od 17 września 2009 roku do dnia 30 września 2013 roku. Pozwana zobowiązała się do spłaty pożyczki wraz z odsetkami w 48 miesięcznych ratach płatnych do dnia 30 każdego miesiąca, począwszy od 30 października 2009 roku. W umowie postanowiono, że za okres opóźnienia w spłacie raty lub jej części bank nalicza odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości czterokrotności aktualnej na dany dzień wysokości stopy lombardowej NBP.

(umowa pożyczki gotówkowej k. 60-63)

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. w dniu 7 lutego 2012 roku wystawił przeciwko M. K. bankowy tytuł egzekucyjny na kwotę zadłużenia wynoszącą 14 966,82 złotych wraz z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego od kwoty 12.702,17 zł, wskazując iż zobowiązanie dłużniczki wynika z umowy pożyczki nr (...) z dnia 17 września 2009 roku.

(bankowy tytuł egzekucyjny k. 64)

Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2012 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt II 1 Co 5967/12 nadał przedmiotowemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

(odpis postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności k. 68)

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi P. P. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji postanowieniem z 17 kwietnia 2013 roku umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku (...) Banku (...) SA z siedzibą we W. przeciwko M. K. w sprawie o sygn. akt Km 72077/12.

(odpis postanowienia k. 69)

W dniu 29 listopada 2013 roku we W. pomiędzy (...) Bank (...) SA z siedzibą W. a B. (...) Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z siedzibą w G. została zawarta umowa przelewu wierzytelności, na mocy której powód nabył m.in. wierzytelność wobec pozwanej z tytułu niespłaconej pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 17 września 2009 roku. (...) Bank (...) SA z siedzibą W. poinformował pozwaną o cesji wierzytelności.

(umowa k. 38-52, załącznik do umowy k. 56-57, zawiadomienie o przelewie wierzytelności k. 71)

Zadłużenie pozwanej wobec powoda wynikające z tytułu niespłaconej pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 17 września 2009 roku wynosi 20.144,64 zł. Pozwana dokonała na rzecz powoda po wniesieniu pozwu w niniejszej sprawie następujących wpłat:

- w dniu 24.11.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 19.10.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 17.09.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 31.08.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 24.07.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 24.06.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 14.05.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 23.04.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 18.03.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 25.02.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 21.01.15r kwoty 20 zł,
- w dniu 23.12.14r kwoty 20 zł,

(bezsporne – wyjaśnienia stron k. 14v, k. 80, k. 86v, k. 91, k. 95, k. 102, wyciąg z ksiąg rachunkowych k. 59)

Pozwana jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. Jedyne źródło utrzymania pozwanej i jej męża, z którym prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, jest pobierana przez męża pozwanej renta chorobowa w kwocie 753 złotych. Nadto pozwana otrzymuje dofinansowanie do czynszu. Łączna kwota stałych comiesięcznych wydatków w gospodarstwie domowym pozwanej wynosi około 300 złotych. Pozwana pozostaje pod stałą opieką kardiologa, została

także skierowana do lekarza psychiatry. Mąż pozwanej leczy się psychiatrycznie i neurologicznie. Na zakup leków pozwana wraz z mężem przeznaczają kwotę około 90 złotych miesięcznie. Środki z otrzymanej we wrześniu 2009 roku pożyczki pozwana przeznaczyła na bieżące wydatki, oraz spłatę zobowiązań.

(bezsporne – wyjaśnienia pozwanej k. 103)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w przeważającej części.

Zgodnie z art. 720 § 1 kodeksu cywilnego przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W ujęciu Kodeksu cywilnego umowa pożyczki jest umową darmą (grzecznościową) i wtedy zbliża się swym charakterem do użyczenia (art. 710 kc). Umowa ta może jednak zostać zawarta pod tytułem odpłatnym. W tym przypadku świadczenie biorącego pożyczkę polega zwykle na zapłacie odsetek (art. 359 kc).

Określony wolą stron stosunek zobowiązaniowy rodzi odpowiedzialność pozwanej za niewykonanie istniejącego zobowiązania. Powód udowodnił istnienie i ważność tego stosunku oraz jego treść. Natomiast pozwana nie kwestionowała samego faktu zawarcia umowy pożyczki, nie kwestionowała także faktu istnienia zadłużenia i nie wywiązała się przez nią ze zobowiązania zaciągniętego umową, uprawniając tym samym pożyczkodawcę żądania zwrotu kwoty pożyczki. Wskazywała jedynie, że jest w trudnej sytuacji materialnej, i wносиła o rozłożenie zadłużenia na raty.

Obowiązki pozwanej odnośnie zwrotu powyższych kwot na rzecz (...) S.A. we W. wynikały z umowy oraz przepisów kodeksu cywilnego – art. 720 § 1 k.c., który stanowi o obowiązku zwrotu pożyczonej kwoty, art. 359 § 1 k.c. pozwala zaś w drodze czynności prawnej nałożyć obowiązek zapłaty odsetek.

Wierzytelność banku wynikająca z przywołanej umowy pożyczki została następnie zgodnie z art. 509 k.c. przeniesiona na osobę trzecią – powoda w niniejszym postępowaniu. Wraz z wierzytelnością przeszły na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2 art. 509 k.c.)

Z załączonych dokumentów wynika przy tym, że powód prawidłowo określił żądanie. Wysokość odsetek umownych zwykłych wyraźnie wynika z umowy pożyczki. Nadto powód naliczał zgodnie z umową odsetki za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym. Nie ma zatem powodów, aby kwestionować wyliczenie dokonane przez powoda. Pozwana nie podnosiła bowiem okoliczności, mogących choćby poddać w wątpliwość twierdzenia o istnieniu zobowiązania i jego wysokości.

W tym stanie rzeczy zobowiązanie pozwanej wobec powoda jest wymagalne, a powództwo w stosunku do niej zasługuje na uwzględnienie w kształcie określonym w piśmie powoda z dnia 11 grudnia 2015 roku. Pozwana nie udowodniła, aby po dniu 24 listopada 2015 roku dokonywała na rzecz powoda dalszych wpłat.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Odsetki za czas opóźnienia należą się m.in. wówczas, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego (art. 481 § 1 k.c.), a więc nie spełnia świadczenia wymagalnego. Kodeks cywilny dopuszcza zastrzeganie odsetek umownych. Zgodnie zaś z art. 481 § 2 k.c., jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie. W przedmiotowej sprawie z treści umowy wynika możliwość naliczenia odsetek umownych dla należności przeterminowanych w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

Odsetki od dochodzonej kwoty należało zasądzić zgodnie z żądaniem powoda sformułowanym w piśmie z dnia 11 grudnia 2015 roku przy uwzględnieniu kolejnych dokonywanych przez pozwaną w toku procesu wpłat.

Pozwana natomiast wniosła o rozłożenie na raty zasądzonego roszczenia. Zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 stycznia 2013 r., I ACa 1080/12). Podkreślić jednak należy, że ochrona jaką zapewnia pozwanemu wspomniana regulacja, nie może być stawiana ponad ochronę powoda w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31.05.2012 r., sygn. I ACa 242/12, LEX nr 1321914).

W ocenie Sądu nie było podstaw do rozłożenia należności na raty, a więc zastosowania art. 320 k.p.c.. Przy podjęciu decyzji o rozłożeniu zasądzonej należności na raty należy kierować się także interesem powoda, zatem nie jest dopuszczalne zastosowanie tej instytucji, jeżeli powodowałoby to naruszenie tego interesu. Pozwana wraz mężem utrzymuje się z renty w kwocie 753 zł. Wysokość zasądzonej w niniejszej sprawie należności oraz dochodów w rodzinie pozwanej, nie gwarantują możliwości ratalnej spłaty zobowiązania w rozsądnym terminie.

Powód cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 140 złotych, dlatego też co do tej kwoty Sąd na podstawie art.203 § 1 k.p.c. w zw. z art.355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie.

W toku postępowania pozwana dobrowolnie wpłaciła na rzecz powoda kwotę 240 złotych, co zostało przyznane przez pełnomocnika powoda. Powód cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia jedynie co do kwoty 140 złotych. Zatem dalej idące powództwo o zapłatę ponad zasądzoną w punkcie pierwszym sentencji wyroku kwotę, podlegało oddaleniu, jako nieznajdujące podstawy w zebranych w sprawie materiale dowodowym.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., odstępując od obciążania nimi pozwanej. Sąd uwzględnił trudną sytuację materialną i rodzinną pozwanej. Pozwana i jej mąż są osobami schorowanymi, ponoszą stałe koszty zakupu lekarstw, a dochody w ich gospodarstwie są niewielkie. Jednocześnie pozwana wykazując dobrą wolę w spełnieniu zobowiązania, wpłacała miesięcznie na rzecz powoda kwotę 20 zł. Mając to na uwadze, Sąd postanowił odstąpić od obciążania pozwanej kosztami procesu, dzieląc stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 14 stycznia 1974 r. (II CZ. 223/73 LEX nr 7379), iż zastosowanie przez Sąd wskazanego przepisu powinno być oceniane w całości okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.